

EL LLENGUATGE

El berenador

El castellanisme «merendero» ja fa molt de temps que s'ha introduït en el nostre llenguatge col·loquial però, això no obstant, no figura en els nostres vocabularis de barbarismes sinó en dos dels reculls recentment apareguts, el d'Aureli Cortiella i el de Joan Miravilles. El primer proposa, per a substituir-lo, les denominacions compostes *lloc de menjar*, *casa de menjar*, *casa de berena* i *establiment de berena*, que no ens semblen gaire viables (tot i que sovint advoquem per locucions d'aquest tipus), i el segon les formes simples *cantina*, *berenador* i *guingueta*, *totes les quals poden convenir al propòsit que comentem. Tanmateix, cantina* s'associa potser massa a una caserna, una estació, etc., i *guingueta*, mot avui poc conegut, és segurament un arcaisme de difícil reintroducció. Sembla, per tant, més enraonat decidir-se per *berenador*, especialment en el cas tan freqüent en què hom pregunta com s'ha de dir «merendero» en català, encara que aquest mot tingui l'inconvenient que sigui un neologisme no recollit ni pel Fabra ni pel Diccionari de l'Enciclopèdia. Recordem molt bé que ja fa uns quants lustres que ens el va suggerir el nostre company Gabriel Bas, professor de català i traductor, i el vam adoptar sense vacil·lar. I hi ha actualment, pel cap baix, dos diccionaris

bilingües (castellà-català), el de S. Alberti i el de F. de B. Moll, que el proposen com a equivalència única de «merendero» (Miracle proposa *guingueta* i *cantina*). Ens sembla evident que l'equivalència dels verbs que han originat el nom castellà i el català i el fet que s'hagin format amb sufixos que també es poden considerar equivalents han d'afavorir l'adopció general de *berenador*. Comparem aquest cas amb els que formen «abrevadero» i *abeurador*, «aapeadero» i *abaxador*, «fumadero» i *fumador*, etc.

Hom ens objecta —qui ens planteja aquesta qüestió que en aquests establiments es fan àpats altres que berenars. L'objecció, en primer lloc, es podria formular igualment a «merendero», i en segon lloc, i principalment, ha d'ésser rebutjada considerant que el valor descriptiu que puguin tenir certs noms (per exemple, molts derivats) és sovint reduït. Limitant-nos a noms de formació anàloga: *embarcador* (per a embarcar i desembarcar), *baixador* (destinat no sols a baixar del tren, sinó a pujar-hi), *corredor* (rarament hi correm), *cosidor* (hom hi cus, broda, planxa, etc.), *tocador* (què us diré!), etc.

Albert Jané